

Dokument nr. 8:103

(2005-2006)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Olemic Thommessen, Ine Marie Eriksen og Kari Lise Holmberg

Forslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Olemic Thommessen, Ine Marie Eriksen og Kari Lise Holmberg om kartlegging av språkferdigheter på helsestasjonens fireårskontroll

Til Stortinget

BAKGRUNN

I et kunnskapssamfunn er det viktig at alle gis mulighet til å få en god utdanning. Språklige ferdigheter er en grunnleggende forutsetning for å kunne lykkes i skolen. Forslagsstillerne mener det er et mål for norsk skole å bli en kunnskapsskole der ingen barn blir hengende etter. Det er dokumentert at norsk skole i stor grad bevarer og forsterker de sosiale forskjeller som reproduseres mellom generasjoner, i stedet for å minske dem. Språket utvikles i stor grad før skolestart, og det er mulig å avhjelpe de barn som ikke behersker språket vårt på en god måte med målrettede og varierte tiltak.

Mye tyder på at det ikke er god nok oppfølging av barn med mangelfulle språkferdigheter før de begynner på skolen. Forskning viser at det kan være viktig å iverksette tiltak på et tidlig tidspunkt, både der hvor barn ikke har ferdigheter i norsk språk, og der hvor barn ikke har kommet langt nok i sin språklige utvikling av andre årsaker. Slike tiltak kan virke forebyggende i forhold til lese- og skriveferdigheter på skolen, og motvirke at noen barn henger etter fra første dag. Med gode lese- og skriveferdigheter legges grunnlaget for muligheter til å lykkes i skolen og siden i arbeidslivet.

Det ble med den forrige regjeringen igangsatt en rekke tiltak knyttet til større fokus på språkferdigheter i førskolealderen. Med utgangspunkt i fireårskontrollen på helsestasjonen er det mulig å nå nesten 100

prosent av barna og deres foreldre i førskolealder. Det er derfor med denne kontrollen som utgangspunkt, mulig å lage et tilbud om tiltak i forhold til de barna som trenger noe mer hjelp for å sikre en god språklig utvikling. Helt siden 2000 har det vært gjennomført kartlegging av fireåringer i Oslo gjennom den såkalte Grorud-modellen, de siste årene også i andre kommuner. Dette arbeidet har bidratt til mange erfaringer både hva angår kartlegging, tiltak og tverrfaglig samarbeid. Helsesøster har fått utvidet sin kompetanse på området som angår språkutvikling, og det er blitt satt i gang et arbeid med å utvikle godt kartleggingsverktøy og utprøving av ulike tiltak som kan settes inn.

I forlengelsen av dette iverksatte forrige regjering et prosjekt hvor flere kommuner skulle gis anledning til å søke om midler til utprøving av kartlegging og språkstimulerende tiltak i forhold til fireåringer.

Forslagsstillerne ser det som særlig viktig at Regjeringen følger opp dette arbeidet. Forslagsstillerne ber derfor Stortinget anmode Regjeringen om at det utarbeides en opptrappingsplan slik at alle fireåringer kan nyte godt av et slikt tilbud innen 2009.

I dette arbeidet er det viktig å sikre at helsesøsters kompetanse utvides både hva gjelder forståelse av språklig utvikling, innsikt i fremmedspråkliges utfordringer, bruk av kartleggingsverktøy og kunnskap om hvilke tiltak som bør iverksettes for å avhjelpe de problemer som avdekkes, herunder kompetanse til å vurdere når det bør henvises til ytterligere utredning.

Før et slikt tilbud blir landsdekkende er det en forutsetning at det kartleggingsverktøyet man velger som nasjonal standard, kvalitetssikres. Det bør brukes kompetanse fra uavhengige forskningsmiljøer for å sikre arbeidet med utvikling av eksisterende verktøy og eventuelt kvalitetssikre nytt verktøy.

De tiltak som skal iverksettes, skal være tilpasset barnets behov. I mange tilfeller kan foreldrene selv

bidra med språkstimulerende tiltak hjemme etter veiledning fra helsesøster. I andre tilfeller kan det være behov for at barnet får stimulering av andre utenfor familien, noe som særlig barn med annet morsmål enn norsk vil kunne nyte godt av. Her kan egne språkstimuleringsgrupper eller barnehageplass være viktige tiltak. I enkelte tilfeller kan det være riktig å benytte profesjonell hjelp, oftest gjennom Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT).

Det er viktig at tilbudene er mangfoldige og i overensstemmelse med foreldrenes ønsker. Man skal møte foreldre i tillit til at de ønsker det beste for sine barn, og en viktig oppgave blir da å gi god veiledning i forhold til egeninnsats og grundig informasjon om hvilke muligheter og tiltak som bidrar til en god språkutvikling for barnet. En del foreldre ønsker ikke barnehage til sine barn, og i respekt for foreldres valgfrihet bør det sikres tilbud til barn utenfor barnehagen. Forslagsstillerne ber Stortinget anmode departementet om å være seg bevisst denne problemstillingen.

I arbeidet med kvalitetssikring av slik kartlegging og tilbud om tiltak er det naturlig å koble inn ulike

kompetansemiljøer og ulike forskermiljøer, herunder eksempelvis Bredtvet kompetansesenter, Torshov kompetansesenter og Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning - Lesesenteret ved Universitetet i Stavanger. Det er videre viktig at man i vurderingen av nasjonale tiltak på området ser egen erfaring i lys av den erfaring man har internasjonalt, særlig fra de andre nordiske land, og at man gjerne knytter seg til ulike kompetansemiljøer utenfor Norge.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g :

Stortinget ber Regjeringen utarbeide en opptrappingsplan frem mot 2009 med sikte på at det på landsbasis innføres språkkartlegging av fireåringer på helsestasjonens fireårskontroll, og tilbud om tiltak og veiledning der det er behov for det.

15. juni 2006